

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.VI.21.746/2015/10.
A tanács tagjai: . Kollár Márta a tanács elnöke
Tamáné dr. Nagy Erzsébet előadó bíró
. Puskás Péter bíró
A felperes:
A felperes képviselője: Ügyvédi Iroda,
ügyintéző: dr. Kutasi Balázs ügyvéd

Az alperes:
Az alperes képviselője: . Polgár Péter ügyvéd

A per tárgya: kölcsön visszafizetése
A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:
alperes
A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Ítéltábla
6.Pf.21.540/2014/6.
Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Törvényszék
7.P.23.213/2012/46.

Rendelkező rész

- A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit hatályában fenntartja.
- Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 100.000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperesi jogelőd és az alperes 2002. január 22. napjára dátumozott kölcsönszerződése értelmében a felperesi jogelőd

10.000.000 forint kölcsönt nyújtott évi 8 %-os kamat kikötése mellett az alperes részére, azzal, hogy az alperes azt a szerződés aláírásától számított 15 éven belül köteles visszafizetni akár egy összegben, akár pedig a szerződés elválaszthatatlan részét képező, - de ahhoz nem csatolt - mellékletben írt havi részletekben. Kikötötték azt is, hogy a kölcsön biztosítékaul a P., Á. utca 1. szám alatti lakóingatlanra jelzálogjogot alapítanak, ennek ingatlan-nyilvántartási bejegyzésére azonban nem került sor. A perbeli időszakban a felperesi jogelőd veje volt A. A.. A felperesi jogelőd e személy bankszámlájára utalta át a 10.000.000 forintnak megfelelő eurot, amelyet aztán A. A. forintban, három részletben szolgáltatott az alperes részére. Az alperes a felperesi jogelőd leánya és férje által közösen használt bankszámlára a felperesi jogelőd és a felperes tudtával, illetve beleegyezésével 2008. január 28. napjáig összesen 4.155.993 forintot utalt át. 2008. január 28-án a felperes arról tájékoztatta az alperest, hogy a következő havi részletet már ne A. A. számlájára, hanem az édesanyja bankszámlájára utalja. Ennek megfelelően az alperes erre a bankszámlára összesen 997.396 forintnak megfelelő összeget utalt november 7. napjáig. A felperesi jogelőd 2008. augusztus 9. napján bejelentette az alperesnek a kölcsönszerződéstől való elállását arra hivatkozva, hogy a jelzálogjog bejegyzésére nem került sor. Az alperes 2009. január 12. napján az általa kiszámított 5.491.806 forint összegű tartozását megfizette és tájékoztatta a felperesi jogelődöt, hogy a kölcsönszerződést teljesítettnek tekinti.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperesi jogelőd az alperes szerződésszegésére tekintettel felmondta a szerződést, majd pert indított az alperes ellen. Pontosított kereseti kérelmében a felperes előadta, hogy 15.041.349 forint tőke és kamattartozás, valamint ezen összeg után a törvényes késedelmi kamatok megfizetésére kéri kötelezni az alperest az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 523. § (1) bekezdése alapján. Hivatkozott arra, hogy a felperesi jogelőd az A. A. néven lévő bankszámlára való teljesítést kizárólag a teljesítés első éve vonatkozásában fogadta el, azt követően az alperesnek a felperesi jogelőd saját számlájára kellett volna teljesítenie.

A felperesi jogelőd a per során elhunyt, a felperes jogutódlásáról a bíróság végzésben rendelkezett.

- [3] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a szerződés nem határozta meg, hogy a törlesztőrészleteket készpénzben, vagy átutalással köteles-e teljesíteni, illetve azt sem tartalmazta a szerződés, hogy kinek kell a részleteket teljesítenie, így az A. A. részére való

teljesítés szabályszerű volt és azt a felperesi jogelőd 2002 és 2008 között nem is kifogásolta.

Az első- és másodfokú ítélet

[4] Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 5.500.768 forint tőkét, ezen összeg után 2002. április 4-től 2012. december 3. napjáig terjedő időszakra 1.320.183 forint ügyleti kamatot, a tőke után 2012. december 4. napjától 2013. június 30. napjáig évi 8 % és a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 1/3-ával megegyező mértékű kamatot, 2013. július 1. napjától a kifizetés napjáig járó évi 8 % és a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat 1/3-ával megegyező mértékű kamatot, a lejárt ügyleti kamat után 2012. december 4. napjától 2013. június 30. napjáig évi, a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat mértékének 2013. július 1. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat mértékének megfelelő kamatot, ezt meghaladóan a bíróság a keresetet elutasította. Az elsőfokú bíróság szerint nem volt vitatott a perben, hogy a felperes jogelődje 10.000.000 forintnak megfelelő euro kölcsönt nyújtott az alperesnek, amelyet A. A. MKB Banknál vezetett számlájára utalt át egy összegben, majd erről a számláról három részletben került átutalásra a forint összeg az alperes részére. A perben az volt az eldöntendő kérdés, hogy 2002. és 2008. között az alperes által A. A. részére teljesített összegek a kölcsönszerződés törlesztésének minősültek-e. A felperes 6.491.354 forint összeg teljesítését maga sem vitatta. Az elsőfokú bíróságnak az volt a jogi álláspontja, hogy A. A. a felperes megbízásából és képviselőjeként járt el. A Ptk. 474. § (1) bekezdése alapján A. A. megbízatása arra irányult, hogy a szerződés előkészítése és a teljesítés során járjon el. A szerződés nem tartalmazott arra vonatkozóan rendelkezést, hogy az alperes a részleteket készpénzben vagy átutalással, illetve a kinek kezéhez köteles törleszteni. A hitelező 2002. április 5. és 2008. január 29. közötti időszakban nem kifogásolta azt, hogy az alperes a felperesi jogelőd megbízottjának teljesített.

Ugyanakkor az elsőfokú bíróságnak az volt a jogi álláspontja, hogy az alperes által csatolt kimutatásból csak azokat a tételeket fogadja el, amelyek vonatkozásában az alperes bankszámla-kivonatokkal igazolta, hogy törlesztőrészlet jogcímén fizette azokat meg. Az alperes és a felperesi jogelőd megbízottja között több más megállapodás is volt, az alperes más jogcímen is kifizetett összegeket a felperesi jogelőd megbízottja részére, ezeket törlesztőrészletként a bíróság nem fogadta el. Az alperes a felperesi jogelőd megbízottjával gazdasági kapcsolatban is állt,

így feltehető, hogy a közüzemi számlák, munkabérek és egyéb más jogcímen kifizetett összegek ezen gazdasági kapcsolat keretében kerültek teljesítésre.

Az elsőfokú bíróság ugyancsak nem fogadta el az alperes által a készpénzben történő teljesítések igazolására bizonyítékként felajánlott átvételi elismervényeket, részben azért mert ezek másolatban kerültek csatolásra, részben, mert nem teljes bizonyítóerejű magánokirati formában készültek. A. A. tanúvallomásában ugyan megerősítette, hogy ezek az összegek a peresített kölcsön törlesztésére szolgáltak, ugyanakkor a tanú vallomását ebben a körben a bíróság elfogulatlanak nem tekintette, figyelemmel a felek közötti személyes kapcsolatok alakulására is. Az elsőfokú bíróság ítéletében tételesen levezette a felek közötti kölcsön elszámolását, ennek alapján azt állapította meg, hogy a szerződés felmondásáig az alperesnek 5.500.768 forint tőke és 1.320.183 forint ügyleti kamattartozása maradt fenn. A késedelmi kamat mértékét az elsőfokú bíróság 2014. március 14. napjáig az addig hatályban lévő Ptk. 301. § (1)-(3) bekezdései szerint, ezt követően pedig a 2013. évi V. törvény, az új Ptk. 6:48. § (1) és (2) bekezdései alkalmazásával állapította meg.

- [5] Az elsőfokú ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatta és az alperes marasztalásának összegét a tőke tekintetében 3.807.461 forintra, az ügyleti kamat körében pedig 1.184.971 forintra leszállította. A felperes által az alperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét 190.000 forintra felemelte. Rendelkezett az államnak külön felhívásra megfizetendő illeték összegéről, egyebekben pedig az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A másodfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a Pp. 228. § (4) bekezdése értelmében az 5.500.768 forint tőkére és 1.320.183 forint ügyleti kamatra vonatkozó kereseti kérelmét elutasító rendelkezés elsőfokon jogerőre emelkedett.

Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően jogszerűen értékelte. Helytállóan állapította meg, hogy a felperes volt házastársa a felperesi jogelőd megbízottjaként járt el a szerződéskötés, illetve a törlesztések átvétele során. Az elsőfokú bíróság elszámolását az alperes kizárólag azért támadta fellebbezésében, mert álláspontja az volt, hogy az elszámolás nem tartalmazza valamennyi igazolt törlesztését. Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy a felperes a 2003. augusztus 3-án, szeptember 2-án, december 10-én, a 2004. március 17-én és május 6-án kelt átvételi elismervényekben foglalt összeg tényleges átadását nem tette vitássá, ugyanígy nem vitatta A. A.-nak az átvételre vonatkozó írásbeli elismerését. Az alperes megalapozottan

hivatkozott arra, hogy a másolatban rendelkezésre álló okiratok bizonyító ereje az átvételi elismervények esetében a Pp. 199. §-a szerint, A. A. nyilatkozata esetében pedig a Pp. 196. § (1) bekezdésének b) pontja szerint volt értékelendő. Miután az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy A. A. 2008. január 29-ig a felperesi jogelőd megbízottjaként járt el az alperes törlesztéseinek átvétele során, ezért az átvételi elismervényekben, mint egyszerű magánokiratokban foglalt pénzáadások vonatkozásában is a Ptk. 219. § (2) bekezdése értelmében a felperesi jogelőd megbízottjának minősült. Az elismervényekkel igazolt, készpénzben történő törlesztéseket tehát az alperes javára figyelembe kell venni.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint A. A.-nak a 2008. szeptember 23-án tett nyilatkozatában foglalt elismerése a 8.266.390 forint megfizetését illetően már nem minősül a felperesi jogelőd nevében tett nyilatkozatnak. 2008. februárjától az alperes már a felperesi jogelőd számlájára teljesített, a megbízási jogviszony ekkor már megszűnt a felperesi jogelőd és A. A. között. Emellett nem lehet a kölcsön törlesztéseként elfogadni olyan teljesítéseket, amelyek még csak nem is a megbízott részére történtek.

A másodfokú bíróság a 2003. évi teljesítések között figyelembe vette a 2003. október 31-én átutalt 130.000 forintot, amelyet az elsőfokú bíróság nem tüntetett fel az elszámolásában, ennek, valamint az átvételi elismervények alapján készpénzben átadott összegeknek a figyelembe vételével a törlesztések végösszegét 2008. január hónap végéig 4.935.993 forintban fogadta el. A tőke, illetve az ügyleti kamat összegének összevetése az adott teljesítéssel, amelyet a másodfokú bíróság tételesen levezetett a jogerős ítéletben azt jelenti, hogy a teljesítések elszámolásának eredményeként az alperes marasztalása a tőkeösszeg tekintetében 3.807.461 forintra, a lejárt ügyleti kamattartozás vonatkozásában 1.184.971 forintra módosult, amelyre a marasztalás összegét a másodfokú bíróság leszállította.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [6] A jogerős ítélettel szemben az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és helyette a jogszabályoknak megfelelő új, a keresetet elutasító határozat meghozatalát kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet is jogszabálysértő, mivel nem vette teljes körűen figyelembe az alperes javára az A. A. részére történt kifizetéseket. A másodfokú bíróság azért nem fogadta el A. A.-nak a 2008. szeptember 23-án teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozatát a teljesítésekről, mert akkor már nem volt a felperes képviselője. Nincs olyan rendelkezés, hogy a képviselő csak akkor tehet a

megbízásával kapcsolatosan nyilatkozatot, amikor még a képviseleti jogviszonya fennáll. Nevezett nyilatkozata konkrétan tartalmazta, hogy addig az időpontig, ameddig a felperesi jogelőd képviselője volt mekkora összeget teljesített az alperes az ő részére. Az alperesnek változatlanul az az álláspontja, hogy minden A. A. részére történő teljesítés a kölcsön törlesztésére szolgált. A képviselő kifejezett utasítására került sor más személyek részére történő visszafizetésre. Ha A. A. a képviseleti jogát megsértve adott teljesítési utasítást, emiatt kizárólag A. A.-val szemben támaszthat igényt a felperes. Egyébként A. A. azt is előadta, hogy az alperes által nem közvetlenül a részére történő teljesítésekről is tudott a felperes és a beleegyezésével történt így. Mindezek figyelembe vételével az alperesnek tartozása nem áll fenn.

- [7] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [8] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [9] Az alperes felülvizsgálati kérelme folytán a Kúriának csak azt kellett vizsgálnia, hogy az alperes által A. A. utasítása alapján neki, illetve más személyek részére történő, eltérő jogcímű kifizetések minősülhetnek-e a felperesi jogelőd által nyújtott kölcsön törlesztőrészletének. Az alperes ebben a körben az eljáró bíróságok mérlegelését támadta. A Kúria felülvizsgálati ügyekben követett töretlen gyakorlata szerint a felülvizsgálati eljárás keretében a bíróság Pp. 206. §-a szerinti mérlegelési körébe tartozó kérdés általában nem vizsgálható és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. Felülmérlegelésre csak igen kivételesen, akkor kerülhet sor, ha a tényállás feltáratlan maradt, iratellenes, vagy okszerűtlen, illetve logikai ellentmondást tartalmaz. Ez a jelen ügyben nem állapítható meg. Az alperes alappal hivatkozik arra, hogy a Ptk. 219. § (2) bekezdése értelmében a képviselő cselekménye által a képviselt válik jogosítottá, illetve kötelezetté. A hitelező és az adós közötti jogviszonyban is előfordulhat, hogy a hitelező utasítására az adós nem közvetlenül a hitelezőnek, hanem általa megjelölt más személynek teljesít, ilyen esetben az adós nyomatékos érdeke annak egyértelművé tétele, hogy az ily módon kifizetett összeg a hitelező kölcsönének törlesztésére szolgál. Ugyanilyen megbízói utasítást a hitelező akkor is adhat, ha képviselő jár el helyette. Nem kizárt tehát az az eset, amire az alperes a felülvizsgálati kérelmében utal, hogy a képviselő utasítására a kölcsön törlesztéseként nem a képviselő, hanem más személy részére fizet az adós. Ahogy azonban a hitelező ilyen rendelkezése esetében, úgy a képviselő ilyen rendelkezése esetében még fokozottabban irányadó az a követelmény, hogy a kifizetéskor

rögzítésre kerüljön miszerint az összeg a hitelező kölcsönének törlesztésére szolgál. A törlesztőrészletek felhasználását illetően ugyanis a képviselőnek nincs önálló, szabad rendelkezési joga. A Ptk. 474. § (2) bekezdése értelmében a megbízást a megbízó utasításai szerint és érdekének megfelelően kell teljesítenie. A törlesztőrészletet más célra felhasználni csak a hitelező ilyen utasítása alapján lehet, akkor is, ha az ügylet során képviselővel jár el. A megbízó akaratáról, figyelemmel a kölcsönügylet természetére, az alperesnek meg kellett volna győződnie. Alaptalan tehát az alperesnek a felülvizsgálati kérelemben foglalt azon állítása, hogy a felperesi megbízott bármilyen utasítására kifizetett összeg az egyben feltétlenül a kölcsön törlesztését jelentette.

[10] Az eljáró bíróságok ebben a körben helyesen mérlegelték, hogy az alperes és a felperesi megbízott között gazdasági kapcsolat állt fenn. Az alperes közüzemi számlákat, munkabéreket és más jogcímen kifizetett összegeket kívánt elszámolni a kölcsön törlesztéseként, amelyeket A. A., vagy harmadik személyek részére fizetett ki. Az alperes és a megbízott között fennálló céges kapcsolatra tekintettel az alperes jóhiszeműen nem feltételezhette, hogy ezek az összegek is a kölcsön törlesztését fogják szolgálni. Arra vonatkozóan, hogy az ezen a módon történt törlesztés a hitelező akaratát volt a bizonyítási teher az alperesre hárult, amelynek nem tudott eleget tenni.

[11] Az alperes alaptalanul hivatkozik arra is, hogy a felperesi jogelőd megbízottjának a megbízási jogviszony megszűntét követően tett nyilatkozata az általa kifizetett összeget bizonyítja. Természetesen a megbízott a megbízási jogviszony után is tehet nyilatkozatot arról, hogy álláspontja szerint milyen összeget vett át a kölcsön törlesztése címén, ez a nyilatkozata azonban nem a megbízót jogosítja, illetve kötelezi, hanem egy a peradatok között, amelyet a bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokkal összevetve a Pp. 206. § (1) bekezdése alapján bírál el. Helyesen mutatott rá a bíróság arra, hogy ebben a körben A. A. elfogulatlan tanúnak nem tekinthető, nemcsak az alperessel kialakult érzelmi kapcsolatára tekintettel, hanem azért sem, mert az általa így felhasznált összegekkel való elszámolás alól mentesítené őt a bíróság, ha a nyilatkozata alapján ítélné meg az ügyet.

[12] A Kúria álláspontja szerint az eljáró bíróságok a jogszabályoknak megfelelően jártak el és végezték el a perben a szükséges elszámolást. A peradatok alapján nem állapítható meg, hogy az alperesnek, ahogy a felülvizsgálati kérelmében állítja tartozása már nem áll fenn.

[13] A kifejtettek alapján a jogerős ítélet tehát nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria tárgyaláson eljárva, a Pp. 275.

§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[14] Az alperes pervesztes lett, így a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint köteles megfizetni a felperesnek a felülvizsgálati eljárással felmerült perköltségét. Ennek összegét a Kúria a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján határozta meg.

Budapest, 2016. október 11.

. Kollár Márta s.k. a tanács elnöke, Tamáné dr. Nagy Erzsébet s.k.
előadó bíró, dr. Puskás Péter s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

Sz.Sz.

bírósági ügyintéző